



«ΑΝΤΕ ΡΕ ΜΑΝΩΛΗ!»

ΣΚΑΡΤΑ πενήντα χρόνια, περπάτησε η φωνή του τη ρωμιοσύνη. Αηδόνι, πανάκριβο! Οι καλύτερες χαμηλές νότες που φύτεψε ποτέ ο θεός του τραγουδιού, στον τόπο μας. Παιδάκι μόλις, δεκαεφτάρης, πέταξε στον αέρα όλο το καταπισσόμενο τσιγγάνικο ντέρτι, όλη την καμουφλαρισμένη απ' τη βάσανα λευτεριά μιας απροσκήνητης ράτσας.

Ο Μανώλης Αγγελόπουλος, με τα σταυρωτά κουστούμια, το καλοφορεμένο μουστάκι, τα πλούσια μαλλιά και τα παιδικά μάτια, ένας γνήσιος αριστοκράτης μάγκας, έδωσε και πήρε, τραγούδησε και ξανατραγούδησε και εδώ και λίγες ώρες κρέμασε το μπουζούκι του, όπως κρεμούσαν στον τοίχο τα παπούτσια τους οι παλιοί μπαλαδόροι της γενιάς του. Πέθανε πολύ νέος, ούτε μισό αιώνα δε χαρήκανε τα μάτια του το φως, αφήστε



που η ημέρα του υπήρξε πάντα η νύχτα. Η άγρια σκληρή μεταπολεμική νύχτα, με τις δικές της ορμήνιες και εφευρέσεις, τα δικά της σουσουμιά και τερτίπια.

Ο Μανώλης πέρασε σαν παράδοξο ξωτικό απ' αυτή την περίεργη κοινωνία των καίων αθλίων, τα 'δωσε όλα στη νύχτα, κι η νύχτα τον πήρε μαζί της, στα γρήγορα...

Φεύγουνε ένας ένας οι μυθικοί ήρωες του κλασικού λαϊκού πολιτισμού της νεώτατης Ελλάδας. Τα παρτανέ και μπαίνουνε στη μαύρη βάρκα... Δεν αντέχουνε τον κομπούτερο, το βίντεο, το Ράμπο, το αλαλούμ. Αυτοί λειτούργησανε στο δικό τους ξεκλήρι, με δικούς τους γραφικούς νόμους. Ραίοι, ελεύθεροι, μπασαλίδες και μάρτες γεννημένοι στην καρφωτιά της Κατοχής, κάθονε τη μαγική βόλτα τους μέλνουνε τα τρυφερά τους απολιπτικά, «μελαχροινή ομορφιά μου», «να 'ταν η θάλασσα μελάνι, να 'ταν ο ουρανός χαρτί», «τα μαύρα μάτια σου, όταν τα βλέπω με χαλίζου» ή κι εκείνο το μεταφυσικό: «μη φύγεις», κι έπειτα κλείνουν το τετράδιο και πετάνε για πάντα απ' το παράθυρο.

Αντέ ρε Μανώλη, ρε «μη φύγεις»... Κι έφυγες... Καλοτάξιδος, άγιε μάρτη των ωραίων...

«ΤΙ ΘΑ κάνουν οι αναποφάσιμοι» και «ποια στοιχεία θα καθορίσουν τη στάση των ψηφοφόρων» είναι τα δύο ερωτήματα στα οποία απαντά σήμερα η δημοσκόπηση που έκανε η ICAP για λογαριασμό του «Εθνους» στην Αθήνα, τον Πειραιά και τη Θεσσαλονίκη.

Στο αυριανό φύλλο θα δημοσιευτούν τα αποτελέσματα της δημοσκόπησης πάνω στα ερωτήματα που αφορούν τον πρωθυπουργό Ανδρέα Παπανδρέου και τη θέση του στην πολιτική ζωή της χώρας. Και ειδικότερα στο κατά πόσο πέτυχε ως πρωθυπουργός, αν το ΠΑΣΟΚ πρέπει να

κατέβει με ή χωρίς αυτόν επικεφαλής στις εκλογές και ποιος θα ήταν ο καταλληλότερος για διάδοχός του.

Η δημοσκόπηση έγινε από τη 1 ως τις 15 Μαρτίου και ρωτήθηκαν για τις προθέσεις τους 1.421 άτομα στην Α' και Β' περιφέρεια της Αθήνας, 409 άτομα στην Α' και Β' περιφέρεια του Πειραιά και 645 άτομα στην Α' και Β' περιφέρεια της Θεσσαλονίκης. Η επιλογή έγινε με τρόπο ώστε ν' αποτελούν οι ερωτηθέντες αντιπροσωπευτικό δείγμα των κατοίκων της κάθε περιοχής.

Το περιθώριο σφάλματος που υπάρχει σε κάθε

συγκομιμήρηση προσδιορίζεται για τη συγκεκριμένη ως εξής: Για την Αθήνα: απόκλιση 4 μονάδων για την Α' περιφέρεια και 3 μονάδων για τη Β'. Σύνολο για την περιοχή Αθήνας απόκλιση 3%.

Για τον Πειραιά: απόκλιση 7 μονάδων για την Α' περιφέρεια και 7 μονάδων για τη Β'. Σύνολο για την περιοχή Πειραιά απόκλιση 5%.

Για τη Θεσσαλονίκη: απόκλιση 5 μονάδων για την Α' περιφέρεια και 6 για τη Β'. Σύνολο για την περιοχή Θεσσαλονίκης απόκλιση 4%.

ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ● ΑΠΡΙΛΙΟΣ 1988 – ΜΑΡΤΙΟΣ 1989

	ΑΘΗΝΑ		ΠΕΙΡΑΙΑΣ		ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ	
	1988	1989	1988	1989	1988	1989
	%	%	%	%	%	%
Η οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού σας	19	15	32	14	14	8
Η οικονομική κατάσταση της χώρας	48	31	42	30	52	31
Το ήθος των πολιτικών προσώπων	14	16	11	12	17	14
Οι προεκλογικές συγκεντρώσεις, ομιλίες	1	1	—	1	1	1
Η αποχώρηση των Βάσεων	7	—	10	—	2	—
Η παραμονή των Βάσεων	2	—	—	—	2	—
Η γενική κατάσταση της χώρας	•	—	1	—	—	—
Η βελτίωση της παιδείας	•	—	—	—	—	—
Οι ιδεολογικές αρχές του κόμματος	•	—	—	—	—	—
Τα σκάνδαλα	—	7	—	9	—	7
Η ποιότητα ζωής	—	11	—	9	—	16
Υποσχέσεις για ένα καλύτερο μέλλον	—	12	—	17	—	7
Χωρίς απάντηση	9	9	5	8	11	15
Σύνολο	100	100	100	100	100	100

* Εντυπωσιακές διαφοροποιήσεις έχουν σημειωθεί στα αίτια που θα καθορίσουν τη στάση των ψηφοφόρων στις προσεχείς εκλογές. Και ιδιαίτερα ενδιάμεσον παρουσιάζει το γεγονός ότι για πρώτη φορά ο ένας στους τέσσερις περίπου από τους ερωτηθέντες δήλωσε πως θ' αποφασίσει με βάση την ποιότητα ζωής και τις υποσχέσεις για ένα καλύτερο μέλλον.

Ενας στους 3 δεν έχει αποφασίσει

Η ποιότητα ζωής και το μέλλον επηρεάζουν έναν στους 4

διαπιστώσεις στις οποίες κατέληξε η ICAP είναι ότι:

— Στην Αθήνα το 31% των αναποφάσιτων είχαν ψηφίσει το 1985 το ΠΑΣΟΚ, το 11% τη ΝΔ, το 2% το ΚΚΕ, το 2% το ΚΚΕ εσ., ενώ το 41% αρνήθηκαν να δηλώσουν τι είχαν ψηφίσει και το 12% δεν είχαν ψηφίσει τότε.

— Στον Πειραιά το 39% των αναποφάσιτων είναι παλιοί ψηφοφόροι του ΠΑΣΟΚ, το 18% της ΝΔ, το 3% του ΚΚΕ, το 41% αρνήθηκαν ν' αποκαλύψουν τι είχαν ψηφίσει το 1985 και το 11% δεν είχαν ψηφίσει στις προηγούμενες εκλογές.

— Αντίθετα στη Θεσσαλονίκη εκείνοι που αρνήθηκαν να πουν ποιο κόμμα

είχαν ψηφίσει το 1985 ήταν το 61%, ενώ είχαν ψηφίσει ΠΑΣΟΚ το 20%, τη ΝΔ το 5% και το 13% δεν είχαν ψηφίσει τότε.

Το βασικότερο συμπέρασμα που βγαίνει από τα παραπάνω στοιχεία δεν είναι μόνον ότι οι αναποφάσιμοι είναι πολλοί, αλλά και ότι είναι, σε μεγάλο βαθμό, και διατακτικοί, αφού αρνούνται να πουν ακόμη και τι είχαν ψηφίσει το '85.

Ωστόσο, ενδιαφέρουν παρουσιάζουν οι διαπιστώσεις της ICAP σχετικά με τι δεν θα ψηφίσουν οι αναποφάσιμοι, αν και στην περίπτωση αυτή ήταν και πάλι μεγάλο το ποσοστό εκείνων που αρνήθηκαν ν' απαντήσουν.

Συγκεκριμένα διαπιστώθηκε ότι:

● Στην Αθήνα: το 17% εκείνων που δεν έχουν ξεκαθαρίσει ποιο κόμμα θα

ψηφίσουν, λένε ότι οποιοδήποτε δεν θα ψηφίσουν ΠΑΣΟΚ, το 19% ότι δεν θα ψηφίσει ΝΔ, το 13% ότι δεν θα ψηφίσει συνασπισμένη Αριστερά.

Από τους παλιούς ψηφοφόρους το 23% εκείνων που δεν έχουν ξεκαθαρίσει ποιο κόμμα θα ψηφίσουν τώρα, αλλά στις προηγούμενες εκλογές είχαν ψηφίσει ΠΑΣΟΚ, αποκλείουν να το ξαναψηφίσουν και το 6% που είχε ψηφίσει ΝΔ αποκλείει να την ξαναψηφίσει.

● Στον Πειραιά: το 12% εκείνων που δεν έχουν ξεκαθαρίσει ποιο κόμμα θα ψηφίσουν, λένε ότι οποιοδήποτε δεν θα ψηφίσουν ΠΑΣΟΚ, το 20% ότι δεν θα ψηφίσει ΝΔ, το 12% ότι δεν θα ψηφίσει συνασπισμένη Αριστερά.

Από τους παλιούς ψηφοφόρους το 11% εκείνων που δεν έχουν ξεκαθαρίσει ποιο κόμμα θα ψηφίσουν τώρα, αλλά στις προηγούμενες εκλογές είχαν ψηφίσει ΠΑΣΟΚ, αποκλείουν να το ξαναψηφίσουν και το 24% που είχε ψηφίσει ΝΔ αποκλείει να την ξαναψηφίσει.

● Στη Θεσσαλονίκη: το 9% εκείνων που δεν έχουν ξεκαθαρίσει ποιο κόμμα θα ψηφίσουν, λένε ότι οποιοδήποτε δεν θα ψηφίσουν ΠΑΣΟΚ, το 12% ότι δεν θα ψηφίσει ΝΔ, το 7% ότι δεν θα ψηφίσει συνασπισμένη Αριστερά.

Από τους παλιούς ψηφοφόρους, το 14% εκείνων που δεν έχουν ξεκαθαρίσει ποιο κόμμα θα ψηφίσουν τώρα, αλλά στις προηγούμενες εκλογές είχαν ψηφίσει ΠΑΣΟΚ, αποκλείουν να το ξαναψηφίσουν και όλοι όλοι όσοι είχαν ψηφίσει ΝΔ δεν αποκλείουν να την ξαναψηφίσουν.

και αποκαλυπτικό

ΕΘΝΟΣ-ICAP



Ενας στους τέσσερις, που ρωτήθηκαν στο γκάλοπ τοπ «Εθνους» - ICAP, θεωρεί την ποιότητα ζωής και το μέλλον βασικό κριτήριο για το ποιο Κόμμα θα επιλέξει να ψηφίσει.

ΠΟΙΟ ΘΕΜΑ ΘΑ ΕΠΗΡΕΑΣΕΙ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΤΗΝ ΨΗΦΟ ΣΑΣ ΣΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

	Α-ΑΘΗΝΑΣ	Β-ΑΘΗΝΑΣ	Α + Β ΑΘΗΝΑΣ	Α-ΠΕΙΡΑΙΑ	Β-ΠΕΙΡΑΙΑ	Α + Β ΠΕΙΡΑΙΑ	Α-ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	Β-ΘΕΣ/ΝΙΚΗΣ	Α + Β ΘΕΣ/ΚΗΣ
Βάση = ψηφοφόροι κάθε ομάδας	562	859	1.421	196	213	409	401	244	645
Η οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού σας	11%	17%	15%	10%	18%	14%	7%	12%	8%
Η οικονομική κατάσταση της χώρας	29%	32%	31%	41%	19%	30%	30%	33%	31%
Το ήθος των πολιτικών προσώπων	22%	12%	16%	9%	15%	12%	16%	11%	14%
Οι προεκλογικές συγκεντρώσεις ομιλίες	•	1%	1%	1%	2%	1%	1%	1%	1%
Τα σκάνδαλα	6%	8%	7%	9%	9%	9%	6%	8%	7%
Η ποιότητα ζωής	12%	10%	11%	8%	10%	9%	19%	10%	16%
Οι υποσχέσεις για ένα καλύτερο μέλλον	10%	12%	12%	17%	17%	17%	8%	6%	7%
Δεν ξέρω	10%	8%	9%	6%	10%	8%	14%	18%	15%
Σύνολο	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

* Αναλυτικός πίνακας των προβλημάτων που θα επηρεάσουν τη στάση των ψηφοφόρων στις 18 Ιουνίου. Κανείς δεν δείχνει να ενδιαφέρεται για τις βάσεις, ενώ μόλις το 1% δήλωσε ότι θα κρίνει με βάση τις προεκλογικές συγκεντρώσεις.



Στις διαπιστώσεις αυτές θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το σημαντικότερο κομμάτι των αναποφάσιτων είναι παλιοί ψηφοφόροι του ΠΑΣΟΚ και ένα σημαντικό ποσοστό αρνήθηκε να δηλώσει τι είχε ψηφίσει το 1985. Κι αυτό σημαίνει ότι δεν μπορεί κανείς να οδηγηθεί σε άλλο συμπέρασμα παρά μόνο στο ότι:

● Εβδομήντα οκτώ μέρες πριν από τις εκλογές, ένα μεγάλο κομμάτι ψηφοφόρων αρνείται ν' αποκαλύψει, όχι μόνο τις προθέσεις του αλλά και την προηγούμενη πολιτική του τοποθέτηση.

● Πολύ πιο ξεκαθαρισμένα είναι τα πράγματα για το εκλογικό σώμα όταν κληθεί να τοποθετηθεί απέναντι στα προβλήματα που θα καθορίσουν την ψηφο του.

Η διαπίστωση της ICAP είναι: Από τις απαντήσεις προκύπτει ότι οι παράγοντες «σκάνδαλα» και «ήθος των πολιτικών προσώπων», θα παίζουν στις επόμενες εκλογές ένα πολύ σημαντικό ρόλο.

Οι δύο αυτοί παράγοντες μαζί παίζουν την πρώτη, σε σημασία, θέση για το 23% των εκλογών της Αθήνας, το 21% του Πειραιά και το 21% της Θεσσαλονίκης.

Δηλαδή ο ένας στους πέντε ψηφοφόρους λέει ότι το θέμα που, πάνω από όλα τα άλλα, θα διαμορφώσει την απόφαση του ποιον θα ψηφίσει, είναι το

θέμα της ηθικής στην πολιτική («σκάνδαλα» και «ήθος των πολιτικών προσώπων»).

Μόνο τους τα σκάνδαλα συγκεντρώνουν το πρωταρχικό ενδιαφέρον μόνο ενός 7-9%.

Βέβαια, πρώτο-πρώτο σε σημασία θέμα πάντα μένει το οικονομικό («η οικονομική κατάσταση του νοικοκυριού» και «η οικονομική κατάσταση της χώρας») που αποτελεί τον πρώτιστο παράγοντα για τη διαμόρφωση της εκλογικής απόφασης του 46% των Αθηναίων, του 46% των Πειραιωτών και του 39% των Θεσσαλονικιών.

Η ποιότητα της ζωής και οι υποσχέσεις για ένα καλύτερο μέλλον έχουν πρωταρχική σημασία για το 23% των Αθηναίων, το 26% των Πειραιωτών και το 23% των Θεσσαλονικιών.

Οι προεκλογικές συγκεντρώσεις έχουν και στις τρεις πόλεις μηδαμινή σημασία (1%).

Αναλυτικότερα: Στην Αθήνα:

● Οι άντρες παίρνουν πιο σοβαρά τα θέματα της ηθικής από τις γυναίκες (28% με 18%). Κι αντίθετα οι γυναίκες βαρύνουν σε πιο σημαντική θέση τα οικονομικά θέματα (50% με 41%). Αντρες και γυναίκες δίνουν περίπου την ίδια σημασία στην ποιότητα ζωής και το καλύτερο μέλλον (22%).

Στους πολύ νεαρούς ψηφοφόρους (19-24 ετών) τα οικονομικά θέματα παίζουν πολύ μικρότερο ρόλο (38%), τα

σκάνδαλα τους επηρεάζουν όπως το μέσο όρο (23%), αλλά η ποιότητα ζωής και το μέλλον ανεβαίνουν στο 34%. Καθώς παίρνουν τα χρόνια πάει το ενδιαφέρον για την ποιότητα ζωής κ.λπ. κι ανεβαίνει περισσότερο το ενδιαφέρον για το οικονομικό.

Όσο υψηλότερο είναι το μορφωτικό επίπεδο τόσο μεγαλώνει το ενδιαφέρον των εκλογέων για τα θέματα ήθους — από 17% σε 31%.

Πρωταρχική σημασία στα θέματα ήθους δίνουν οι ελεύθεροι επαγγελματίες και επιστήμονες (33%).

Στον Πειραιά:

Οι άντρες δίνουν το μεγαλύτερο βάρος στα οικονομικά (49%), μετά στα ηθικά θέματα (25%) και τελευταία στην ποιότητα ζωής κ.λπ. (18%). Αντίθετα, οι γυναίκες του Πειραιά δίνουν μεγαλύτερη σημασία στην ποιότητα ζωής κ.λπ. (47%), μετά στα οικονομικά (39%) και τελευταία στα ηθικά (14%).

Τις νεαρές ηλικίες (19-24 ετών) συγκαταλαμβάνει το θέμα της ηθικής (39%), κατά δεύτερο λόγο της οικονομίας (38%) και κατά τρίτο λόγο της ποιότητας ζωής κ.λπ. (22%). Με το πέρασμα του χρόνου ανεβαίνει η σημασία των οικονομικών θεμάτων.

Στη Θεσσαλονίκη:

Οι άντρες δίνουν λίγο παραπάνω βάρος στα οικονομικά από τις γυναίκες (41% με 38%). Και οι γυναίκες κάπως παραπάνω στην ποιότητα ζωής κ.λπ. (25% με 20%).

Οι πολύ νέοι επίσης δίνουν μεγάλη σημασία στην ποιότητα ζωής και τις υποσχέσεις για το μέλλον (31%).

Όσο ανεβαίνει η μόρφωση των εκλογέων, τόσο μεγαλύτερη σημασία δίνουν στα θέματα του ήθους στην πολιτική — από 18% ανεβαίνει στο 24%.

Σε σχέση με την αντίστοιχη δημοσκόπηση του 1988 της ίδιας εταιρείας παρατηρείται (όπως φαίνεται κι από το σχετικό πίνακα) ότι:

● Μειώθηκαν εκείνοι που θα καθορίζουν την ψηφο τους με βάση την οικονομική κατάσταση της χώρας ή την προσωπική τους. Αξιοσημείωτο είναι ότι η μείωση εκείνων που θα ψηφίζουν με βάση την οικονομική κατάσταση της χώρας είναι θεαματική.

● Δεν παρουσιάσαν διακυμάνσεις τα ποσοστά εκείνων που θα καθορίσουν τη στάση τους με βάση το ήθος των πολιτικών προσώπων.

● «Εξωφανίστηκαν» εκείνοι που θα αποφασίζουν με βάση την αποχώρηση ή την παραμονή των Βάσεων.

● Για πρώτη φορά εμφανίζεται ένα ποσοστό 7-9% που θα ψηφίσει επηρεαζόμενο από τα σκάνδαλα.

Η σημαντικότερη ωστόσο διαπίστωση είναι πως εμφανίστηκε ένα ποσοστό 23-26% που δήλωσε ότι θα ψηφίσει με βάση την ποιότητα ζωής και τις υποσχέσεις για ένα καλύτερο μέλλον.

Ενας στους πέντε

κρίνει με

βάση τα

σκάνδαλα

και το ήθος

Οι Βάσεις

δεν παίζουν

κανένα

ρόλο πια!